

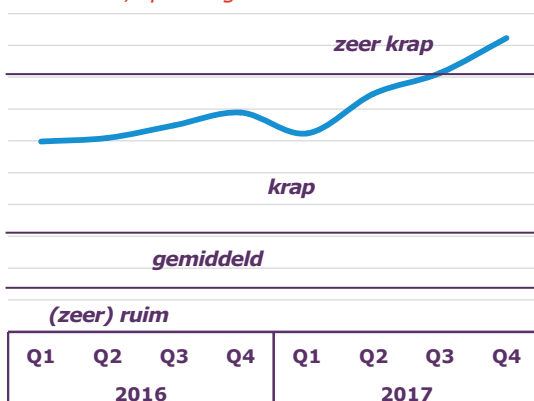
Ict-beroepen

Factsheet arbeidsmarkt

20 april 2018

Toenemende krapte leidt tot problemen voor werkgevers

Ontwikkeling spanning ict-arbeidsmarkt 2016-2017, spanningsindicator UWV

Bron: UWV

Een zeer krappe arbeidsmarkt

De spanning op de ict-arbeidsmarkt loopt verder op. In de tweede helft van 2017 is er zelfs sprake van een **zeer krappe arbeidsmarkt**. Geen enkele andere beroepsrichting kent zo'n sterke mate van krapte. Hoe krappere de arbeidsmarkt, hoe minder kortdurend werkzoekenden er beschikbaar zijn per openstaande vacature.

Een zeer krappe arbeidsmarkt voor ict'ers betekent **grote wervingsproblemen** voor werkgevers.

Helpt van de ict-vacatures volgens werkgevers moeilijk te vervullen

In 2017 was **50%** van de **ict-vacatures moeilijk vervulbaar** volgens hr-professionals. In 2016 was dit 36% en in 2015 was dit nog maar 31%. Ook hieruit blijkt een sterk toenemende krapte. Het cijfer komt overeen met onderzoek van UWV in 2017 onder werkgevers. Vanuit dit onderzoek blijkt dat 53% van de vacatures van bedrijven in de sector informatie en communicatie volgens werkgevers moeilijk vervulbaar is.

Bronnen: ADP/Berenschot/Performa (2018). *HR-Trends 2016-17* én *HR-Trends 2017-18*.
UWV (2017). *Blik op het werven van personeel*.

Ict komt in alle sectoren voor. Vrijwel elke sector heeft dus te maken met wervingsproblemen. De sectoren informatie en communicatie, overheid, onderwijs en zakelijke dienstverlening hebben het vaakst moeite om ict-vacatures te vervullen.

Bron: ADP/Berenschot/Performa (2018). *HR-Trends 2017-18*.

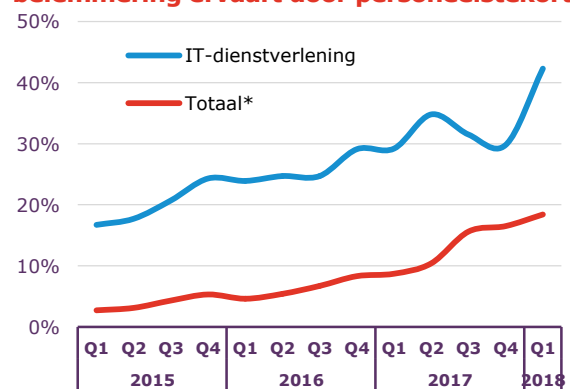
Productie van IT-bedrijven in de knel

Aan het begin van 2018 geeft **42% van de werkgevers** in de **IT-dienstverlening** aan **belemmeringen in werkzaamheden** te ondervinden als gevolg van personeelstekorten. Begin 2015 was dit nog maar 17%.

Het aandeel werkgevers dat productiebelemmeringen ervaart door personeelstekort is in de IT-dienstverlening beduidend groter dan gemiddeld (18%).

In tweede helft van 2017 is het percentage IT-werkgevers met ervaren productiebelemmeringen wel iets gedaald, waarna het in 2018 weer sterk steeg.

Aandeel werkgevers dat productiebelemmering ervaart door personeelstekort

Bron: CBS Statline (Conjunctuurenquête)

* Alle sectoren exclusief Financiële diensten en Nutsbedrijven.

Mismatch: vraag en aanbod sluiten niet op elkaar aan

Moeilijk vervulbare ict-vacatures in 2018

Hoger beroepsniveau

Programmeur ict (o.a. .NET, java, scripttalen, C, C#, PHP, sharepoint, cloud)

Embedded software engineer; PLC-programmeur

Systeemontwerper en -programmeur; database- en applicatiebeheerder

BI-specialist, informatieanalist, data-scientist, businessanalist; specialist technische infrastructuur; adviseur crm/ erp

Webdeveloper; testdeveloper en -manager

Securityspecialist; adviseur interne controle en beveiliging informatievoorziening

Wetenschappelijk beroepsniveau

Architect ict

Datawarehouse ontwikkelaar

Bron: UWV

Vooral krapte ict in hbo-beroepen

De krapte in de ict komt met name tot uiting in een aantal specifieke **hogere en wetenschappelijke ict-beroepen**. Het gaat onder meer om software programmeurs in specifieke talen, testers en security-specialisten.

Vooral hbo-vacatures zijn moeilijk te vervullen in de ict, blijkt uit een enquête onder hr-professionals. In 80% van alle moeilijk vervulbare ict-vacatures gaat het om hbo-functies. 14% betreft een wo-vacature. Slechts in 5% van de moeilijk vervulbare vacatures in de ict gaat het om mbo-functies.

Bron: ADP/Berenschot/Performa (2018). *HR-Trends 2017-18*.

Krapte iets sterker in midden en zuiden

Landelijk kent de ict-arbeidsmarkt in het vierde kwartaal van 2017 een (zeer) krappe arbeidsmarkt. Alle arbeidsmarktregio's hebben een krappe ict-arbeidsmarkt. Er zijn **13 regio's** met een **zeer krappe arbeidsmarkt**, met name gelegen in het midden en zuiden van Nederland (denk aan de regio's Haaglanden, Groot Amsterdam, Midden-Utrecht en Zuidoost-Brabant). Hier is het voor werkgevers nóg lastiger om geschikte mensen te vinden dan in de andere regio's.

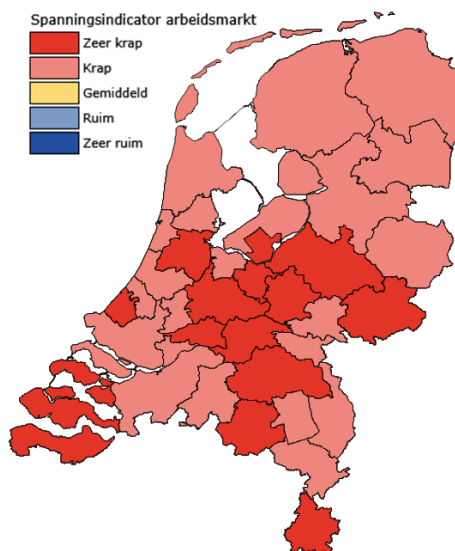
Ook internationaal 'War for talent'

Ook de landen om ons heen kampen met moeilijk vervulbare ict-vacatures. 'Software- en applicatie-ontwikkelaars' bleek in 2016 het **nummer één krapteberoep in Europa** te zijn (21 van de 23 aan het onderzoek deelnemende landen, ervaren krapte in dit beroep).

Bron: Europese Commissie (2017). *Bottleneck Occupations 2016*.

Spanning op de ict-arbeidsmarkt

Vierde kwartaal 2017, naar 35 arbeidsmarktregio's

Bron: UWV

Te weinig aanbod van (passende) kandidaten

Van alle werkgevers met moeilijk vervulbare vacatures in de sector informatie en communicatie (groot deel ict'ers), geeft 59% aan dat dit komt doordat sollicitanten **niet over de juiste kwalificaties beschikken**. Voor 46% van de werkgevers speelde te weinig reacties (ook) een rol.

Bron: UWV (2017). *Blik op werven van personeel*.

Er is soms wel aanbod, bijvoorbeeld vanuit de WW, maar dit sluit vaak niet goed aan bij de vraag van de werkgever. Voor een deel heeft dit te maken met opleidingsniveau: er bieden zich nog relatief veel ict'ers aan met een laag of maximaal mbo-2 opleidingsniveau, terwijl hier weinig vraag naar is. Het gaat in de ict dan ook om een **kwalitatieve mismatch**. De **vraag naar ict kennis** stijgt en **verandert zeer snel**. Denk aan ontwikkelingen in programmeertalen, *cloud*, *data*, *security* en *Internet of Things*.

En hoewel het aantal afgestudeerde bachelor en master studenten informatica de laatste jaren stijgt, is dit nog onvoldoende om de gaten op te vullen. Bijkomend probleem: er is **grote behoefte aan ict-docenten op hbo-instellingen en universiteiten**. Deze docenten moeten zich permanent blijven ontwikkelen in de nieuwste technologieën zoals: *artificial intelligence*, *big data* en *cybersecurity*.

Bron: ABN Amro (2017). *Insights. IT-software en services*.

Oplossingen voor krapte

Bij moeilijk vervulbare vacatures handelen werkgevers op verschillende manieren. Zo zijn er ict-bedrijven die hun **werving intensiveren**: zoals het aanboren van andere (online) wervingskanalen (organiseren van speeddates), het benaderen van nog niet afgestudeerde studenten of het inhuren van intermediairs zoals headhunters. Een andere mogelijkheid is het **aanpassen** van de **arbeidsvoorwaarden**. Bekend is dat de loonontwikkeling van ict'ers de laatste jaren wat achterbleef ten opzichte van de jaren vóór de

crisis.¹ In 2017 en 2018 zitten de salarissen van bepaalde IT-professionals (o.a. data-scientists en security-specialisten) echter weer in de lift.²

Deze oplossingen blijken in de praktijk nog niet altijd voldoende om ict-vacatures te vervullen. Werkgevers, sectoren en overheid kunnen ook inzetten op **structurele oplossingen**. Deze vragen vaak wel meer investeringen in tijd en geld. Hieronder enkele voorbeelden die nu al worden toegepast.

Box - Voorbeelden van structurele oplossingen voor krapte in de ict

- **Omscholing werkzoekenden.** Er bestaan verschillende initiatieven om werkzoekenden te scholen naar een functie in de ict. Zo is er het project 'Make IT Work', waarin IT-bedrijven samen met de gemeente Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam (werkloze) hoogopgeleiden zonder specifieke IT-achtergrond aan het werk helpen door middel van scholing. Een ander voorbeeld is 'HackYourFuture'. Dit is een programma waarin statushouders (vluchtelingen) in zes maanden tijd worden opgeleid tot softwareontwikkelaars. Zo'n 40 programmeurs zetten zich vrijwillig in om deze groep op te leiden. Na voltooiing van de opleiding worden ze begeleid naar werk.
- Sommige werkgevers kiezen er voor om **mbo-starters in te zetten** op hbo-vacatures. Ook wordt er gekeken naar minder ervaren kandidaten. Beide groepen kunnen - met goede begeleiding en het volgen van interne opleidingen - op het niveau komen van de in de vacature gestelde functie-eisen. Een voorbeeld is de 'Cyberwerkplaats' in Rotterdam. Hier worden jongeren op weg geholpen bij een carrière als ethisch hacker of programmeur. Hierbij beschikken de jongeren niet altijd over een diploma, er wordt met name gekeken naar talent en het inzicht in techniek. In 2017 hebben de eerste kandidaten al een baan gevonden.
- **Ict'ers buiten Nederland werven.** Steeds vaker kijken Nederlandse werkgevers met ict-vacatures over de landgrenzen. Ict'ers worden bijvoorbeeld in Oost-Europa, India of China geworven. Al wordt ook dit lastiger, aangezien de krapte zich ook voordoet in andere Europese landen. Uit een analyse van uitzendorganisatie Walters People blijken vooral software- en fintech-organisaties veel nieuwe werknemers uit het buitenland te halen. Onderzoek van UWV - waar werd gesproken met vijf grote webwinkels in Nederland - liet ook zien dat hoogopgeleide ict'ers in de online retail vaak in het buitenland worden gezocht, omdat ze volgens deze werkgevers niet meer te vinden zijn in Nederland.
- De Rijksoverheid zoekt naar manieren om het **ict-werkgeverschap te versterken**. Hoe kunnen zij een aantrekkelijker werkgever zijn voor ict'ers? Allereerst is er een analyse gemaakt van de belangrijkste knelpunten waar het Rijk mee te maken heeft. Vervolgens is door minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een aanvalsplan opgesteld. Hierin worden enkele maatregelen genoemd met betrekking tot het werven, ontwikkelen en behouden van ict'ers bij het Rijk. Voorbeelden: het opzetten van een 'ICT-gilde' (flexpool), het opzetten van een *Rijks Data Science Traineeship* samen met het CBS en het versterken van de informatiepositie van het Rijk als ict-werkgever.
- In het Regeerakkoord van Rutte III is voorgesteld om **'digitale geletterdheid'** vanaf 2019 vast te leggen in het onderwijsbeleid in het basis- en voortgezet onderwijs. Digitale vaardigheden worden dan een vast onderdeel van het onderwijscurriculum. Nu al kiezen sommige scholen ervoor om kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met bijvoorbeeld programmeren. Dit kan eraan bijdragen dat uiteindelijk meer jongeren kiezen voor een ict-opleiding.

Bronnen:

- Make IT Work (www.it-omscholing.nl); www.hackyourfuture.nl;
- Agconnect.nl (27-2-'18). 'Sollicitatieprocedure met IT'er moet sneller';
- Agconnect.nl (20-2-2018). 'De Cyberwerkplaats hielp hen op weg in security.'; *Cyberwerkplaats.nl*
- Agconnect.nl (5-3-'18). 'Werkgever werft steeds vaker over de grens'; UWV (2017). *Kansen in Webwinkels*.
- Panteia (2017). *Versterking ICT-werkgeverschap Rijk*;
- Kamerbrief minister Ollongren van BZK (18-12-2017). *Plan van aanpak ICT-personeel Rijk*.
- Rabobank. *Informatie en communicatie sectorprognose 2018*; Regeerakkoord 2017-2021. (2017). *Vertrouwen in de toekomst*.

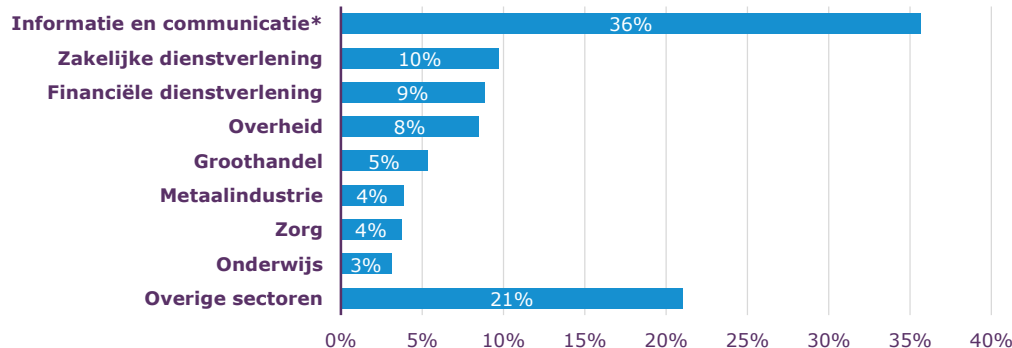
Werkgelegenheid: omvang en ontwikkeling

Twee op de drie ict'ers werkt buiten de sector informatie en communicatie

Gemiddeld over 2017 waren er **338 duizend werkzame ict'ers** in Nederland. Dit is bijna **4%** van het totaal aantal werkzame personen. Bijna 4 op de 10 ict'ers werkt binnen de sector informatie en communicatie, 64% werkt in andere sectoren (zakelijke en financiële dienstverlening, overheid, etc.).

In welke sectoren werken ict'ers?

2016/'17, naar werkzame personen (%)

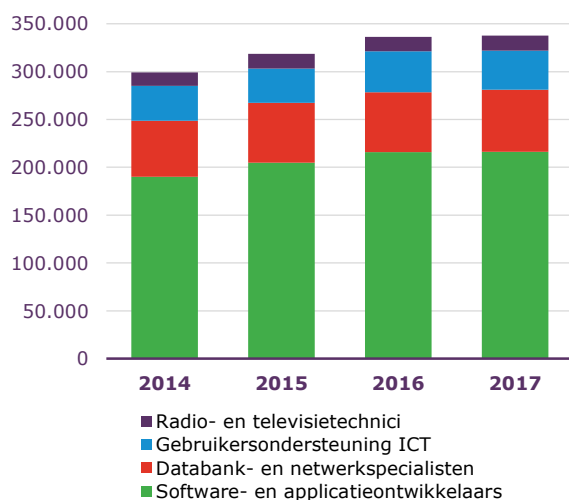
Bron: CBS, op verzoek UWV

* De sector informatie en communicatie omvat activiteiten van ict- en mediabedrijven. In deze sector zijn ict'ers werkzaam, maar ook bijvoorbeeld administratief medewerkers, technici en managers.

¹ FD (27 juni 2017). 'Personeelstekort bij ICT leidt niet tot hoger loon.'

² Agconnect.nl (27-2-'18). 'Sollicitatieprocedure met IT'er moet sneller'.

Ontwikkeling werkgelegenheid ict 2014-2017 (kwartaalbasis), werkzame personen

Bron: CBS Statline

83% van ict'ers heeft beroep op hoog niveau

De beroepsgroep ict heeft geen beroepen op elementair of lager beroepsniveau.

Circa 17% van de ict'ers heeft een baan op middelbaar beroepsniveau. Dit zijn bijvoorbeeld **gebruikersondersteuners ict**.

Het overgrote deel van de ict'ers heeft een baan op hoger tot wetenschappelijk niveau. Dit zijn 280 duizend werkenden in 2016/'17 (83%). Omvangrijke beroepen op dit beroepsniveau zijn bijvoorbeeld **steelemanalisten- en beheerders, softwareontwikkelaars en -analisten en applicatieprogrammeurs**.

Forse toename van software- en applicatieontwikkelaars

Tussen 2014 en 2017 (jaargemiddelden) groeide de beroepsgroep van ict'ers met **39 duizend personen** naar een totaal van 338 duizend werkzame personen (+13%).

In absolute aantallen zit de werkgelegenheids-groei met name in de groep **software- en applicatieontwikkelaars**: hier kwamen vanaf 2014 zo'n 26 duizend werkzame personen bij (+14%). Onder de data- en netwerkspecialisten steeg het aantal werkzame personen met 6 duizend (+10%). De groep gebruikersondersteuners ict nam in omvang toe met 5 duizend (+12%). Verder kwamen er 2 duizend radio- en televisietechnici bij (+13%).

Voor de periode **2017-2022** wordt een jaarlijkse groei verwacht van **1,1%** van het aantal ict'ers. In totaal gaat het om een uitbreiding van ruim 23.000 ict'ers in 6 jaar tijd.

Bron: Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) (2017)

Omvangrijkste ict-beroepen*

2016/'17, werkenden naar beroepsniveau

Beroepsniveau	Aantal	%
Laag	Geen	0%
Middelbaar	58.000	17%
Gebruikersondersteuners ict	26.000	
Radio- en televisie, en audiovisueel technici	14.000	
Hoog	280.000	83%
Systeemanalisten	105.000	
Softwareontwikkelaars	57.000	
Systeembeheerders	42.000	
Applicatieprogrammeurs	19.000	
Software- en applicatieontwikkelaars en -analisten (overig)	14.000	
Web- en multimediaontwikkelaars	14.000	
Netwerkspecialisten	10.000	
Totaal	337.000	100%

Bron: CBS, op verzoek van UWV

* Enkel beroepen met 10.000 werkenden of meer.

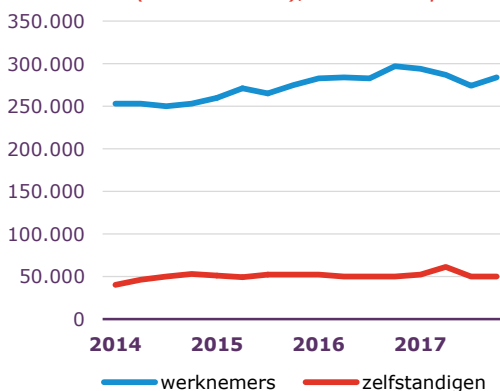
Werkgelegenheid: kenmerken werkenden

Groei van 33 duizend werknemers en 6 duizend zelfstandigen

De beroepsrichting ict bestaat in 2017 uit **285 duizend werknemers**, 84% van het totaal. Daarnaast werken er circa **53 duizend zelfstandigen** (16%). De groep zelfstandigen bestaat voor het merendeel uit zzp'ers, namelijk 46 duizend.

Tussen 2014 en 2017 kwamen er 33 duizend werknemers in de ict bij (+13%). In drie jaar tijd groeide het aantal zelfstandigen binnen de beroepsgroep ict met 6 duizend (+13%).

Ontwikkeling ict'ers naar arbeidsvorm 2014-2017 (kwartaalbasis), werkzame personen

Bron: CBS Statline

(Uitzicht op) vast contract is de norm

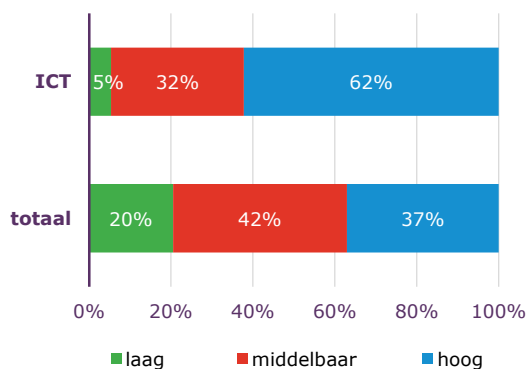
Van alle ict-werknemers heeft **86% een vast contract** en slechts 14% een flexibel contract. Over alle beroepsrichtingen samen ligt het aandeel flexibele arbeidsrelaties bijna dubbel zo hoog (27%).

Ict'ers met een flexibele contractvorm hebben bovendien ruim twee keer zo vaak dan gemiddeld een tijdelijk contract met uitzicht op vast (37%). Het aandeel flexwerkers binnen de ict-beroepsgroep met een oproepcontract is opvallend klein (12%).

8 op 10 ict'ers werkt minimaal 35 uur

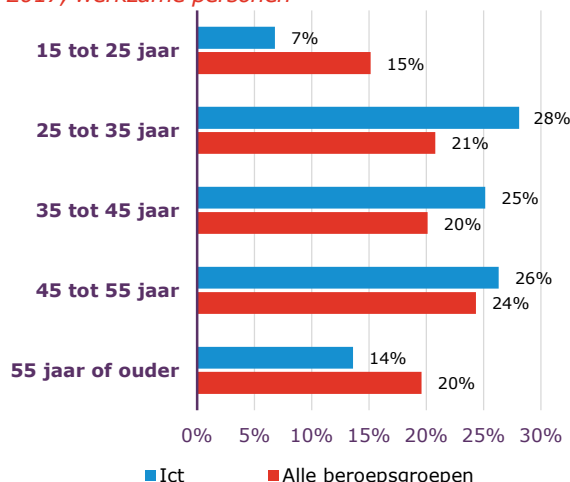
In 2017 werkt 79% van de ict'ers in voltijd (35 uur per week of meer), gemiddeld is dit slechts 51%. Ongeveer 17% van de ict'ers werkt tussen de 20 en 35 uur en 4% minder dan 20 uur per week. Dit aandeel is laag, aangezien gemiddeld 19% van de werkzame personen een baan voor minder dan 20 uur in de week heeft. Dit heeft onder meer te maken met het lage aandeel vrouwen in de ict. Vrouwen werken vaker dan mannen in deeltijd.

Hoogst behaalde opleidingsniveau ict'ers 2017, werkzame personen

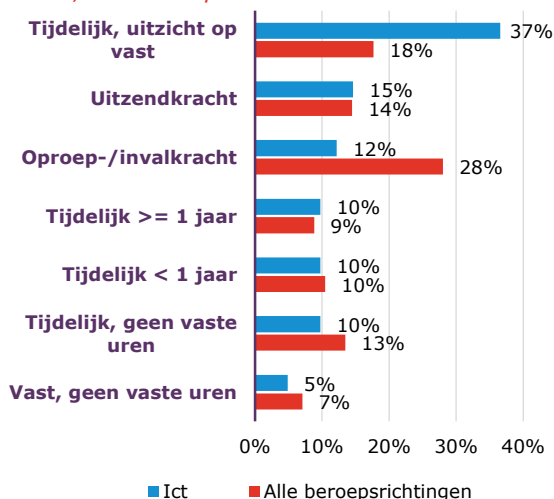
Bron: CBS Statline

Ict'ers naar leeftijdsgroep: veel 25-55 jaar 2017, werkzame personen

Bron: CBS Statline

Ict'ers in flexibele dienst naar contract 2017, werkzame personen

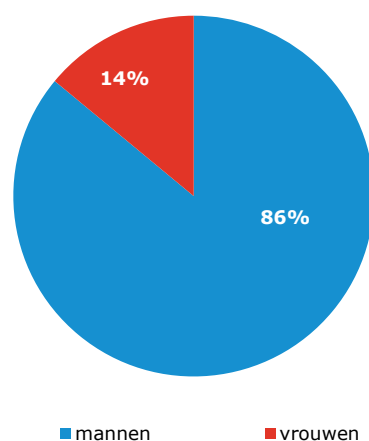
Bron: CBS Statline

Nauwelijks laagopgeleide ict'ers

Ongeveer **62% van de ict'ers heeft een hbo of universitair diploma**. Dit is veel hoger dan gemiddeld (37%). Een derde van de beroepsgroep bestaat uit middelbaar opgeleiden. Slechts 5% van de ict-beroepsgroep is laagopgeleid, tegenover gemiddeld 20%.

Het valt op dat het aandeel laag en middelbaar opgeleide ict'ers (bij elkaar zo'n 37%) hoger ligt dan het aandeel lager en middelbare beroepen (de beroepsniveaus uit tabel op pagina 4). Kennelijk lukt het deze groep ict'ers – met aanvullende certificaten - om op een hoger niveau te werken.

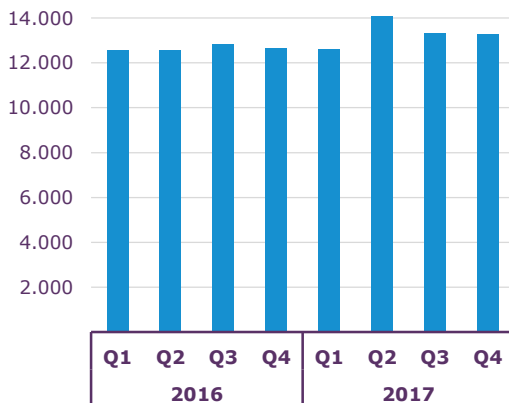
Ict'ers naar geslacht: vooral mannen 2017, werkzame personen

Bron: CBS Statline

Vacatures

Ontwikkeling vacaturemarkt ict'ers 2016-2017 (kwartaalbasis), ontstane vacatures

Bron: UWV

Top 10 veel voorkomende ict-vacatures Jan-mrt 2018, openstaande vacatures op werk.nl

1.	Webdeveloper
2.	Programmeur scripttalen
3.	Systeemontwikkelaar
4.	Programmeur .NET
5.	Servicedeskmedewerker ict
6.	Tester ict
7.	Systeembeheerder
8.	Programmeur Java
9.	Specialist/architect technische infrastructuur
10.	Adviseur ict

Bron: UWV

Meer dan 53 duizend ict-vacatures in 2017

In totaal ontstonden er in 2017 ruim 53 duizend ict-vacatures. De helft van dit aantal betreft vacatures voor software- en applicatieontwikkelaars en bijna 30% databank- en netwerk-specialisten.

Gemiddeld per kwartaal ontstonden er in 2017 ruim 13.300 nieuwe vacatures. Dit is een stijging van ruim 5% ten opzichte van 2016.

Het aantal vacatures is een indicator van de vraag in de ict. Echter, de vacaturemarkt is hoogstwaarschijnlijk een **onderschatting van de reële vraag naar ict-personeel**. Zo zijn er signalen uit de praktijk dat werkgevers (vanwege de krapte) geen formele vacatures meer uitzetten, maar direct andere wegen bewandelen om mensen te vinden (denk aan: werving in het buitenland, inzet headhunters etc.). Ook zijn er geluiden dat werkgevers bijvoorbeeld maar één vacature voor programmeur op de bedrijfswebsite zetten, maar er in werkelijkheid – als zich er meer zouden melden – meerdere tegelijkertijd aannemen.

Bron: Branchevereniging Nederland ICT meldt dit aan UWV na gesprekken met werkgevers.

Trends, kansen en bedreigingen

Ict groeit

Ict vervult een zeer belangrijke rol in de Nederlandse economie. UWV verwacht in 2018 een omzetgroei van zo'n 6% voor de sector informatie en communicatie. Ook verschillende banken gaan uit van een forse volumegroei in de ict in 2018 (4 à 5%). Ict profiteert van de toegenomen investeringsbereidheid van bedrijven. Specifieke branches met groeikansen die worden genoemd zijn: **Software** (onder andere gedreven door **Cloud computing**), **Data analytics**, **Security**, **Virtualisatie** en **Internet of Things**.

Wel remt het tekort aan geschikt ict-personeel de verdere groei van de IT-dienstverlening (zie p. 1).

Cybersecurity: bedreiging en kans

Door het toenemend aantal bedreigingen en een steeds complexer wordende IT-infrastructuur neemt het **belang van security** in de ict toe. Voor veel sectoren is cybercrime een nieuw bedrijfsrisico. Aan de andere kant levert het kansen op voor IT-bedrijven.

Ook de **bescherming van gegevens (privacy)** wordt steeds belangrijker voor bedrijven. Vanaf mei 2018 geldt de nieuwe Europese privacywet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wet stelt strenge eisen aan bedrijven wat betreft het verwerken van persoonsgegevens. Een van de verplichtingen is het aanstellen van een Data Protection Officer, ofwel een Functionaris Gegevensbescherming.

Digitale transformatie

Digitalisering is een belangrijke ontwikkeling die ten grondslag ligt aan de groei van ict. Bij de overheid en in de financiële sector worden klantprocessen in sterke mate gedigitaliseerd. Maar ook in andere sectoren – zoals de industrie en logistiek – wordt ict steeds belangrijker omdat processen gedigitaliseerd en gerobotiseerd worden.

In 2016 was 21% van de werkzame beroepsbevolking (meer dan 1,5 miljoen Nederlanders) voor het uitvoeren van de primaire taak voor meer dan 50% van hun werktijd afhankelijk van ict. In 2013 lag dit percentage nog ongeveer 4%-punt lager.

Opkomst circulaire economie

Internet heeft de potentie om de opkomst van de **'circulaire economie'** te versnellen. Zo verschijnen er steeds meer digitale platformen waar het delen (van huizen, auto's, etc.) wordt gestimuleerd (deeleconomie).

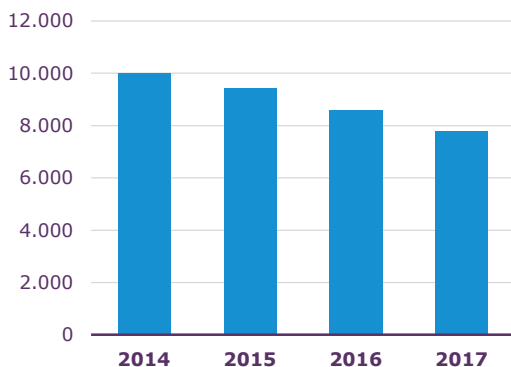
'IT-verdienstelijking'

Veel organisaties besteden IT uit vanwege het hoge innovatietempo. Bedrijven nemen steeds vaker diensten af in plaats van IT-producten. IT als dienst wordt dan op afstand (vanuit een datacenter) geleverd, waardoor er minder personeel op locatie nodig is voor onderhoud. De opkomst van de cloud speelt hierbij een cruciale rol. De inzet van traditionele dienstverlening, zoals consultants op locatie, neemt af.

Bronnen: ABN Amro (2017). *Insights. IT-software en services*; Rabobank. *Informatie en communicatie sectorprognose 2018*; ING. *Outlook 2018. Software and services sector*; Nederland Ict / The METISfiles (2017). *De Digitale economie van Nederland*; *Managersonline.nl* (23-2-2018). *'Enorm tekort aan startende en junior IT'ers'*

WW-uitkeringen

Nieuwe WW-uitkeringen ict'ers 2014-2017

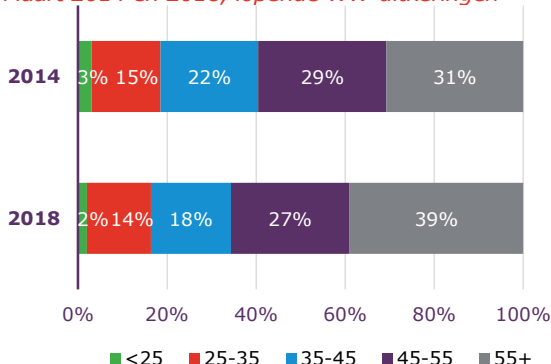
Bron: UWV

Veel minder WW-uitkeringen voor ict'ers

Tussen 2014 en 2017 is het aantal nieuwe WW-uitkeringen van ict'ers sterk gedaald. De jaarlijkse instroom in de WW ligt in 2017 (met bijna 7.800 WW-uitkeringen) circa 22% lager dan in 2014.

Per maart 2018 zijn er bijna **6.900 lopende WW-uitkeringen voor ict'ers**, dit is **2%** van het totaal aantal lopende WW-uitkeringen. Hiermee is de ict beroepsgroep ondervetegenwoordigd in de WW. In de werkgelegenheid neemt de beroepsgroep immers circa 4% in van het totaal.

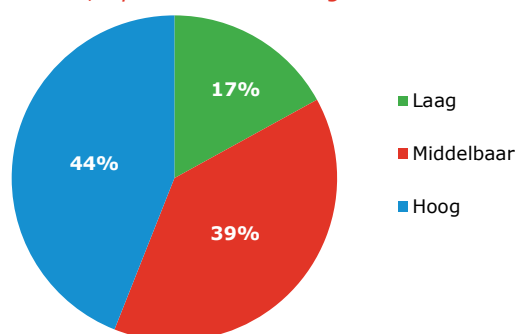
WW-uitkeringen ict'ers naar leeftijd Maart 2014 en 2018, lopende WW-uitkeringen

Bron: UWV

WW-uitkeringen ict'ers naar opleidingsniveau Maart 2018, lopende WW-uitkeringen

Maart 2018, lopende WW-uitkeringen

Bron: UWV

- Zo'n **39%** van de WW-uitkeringen wordt verstrekt aan ict'ers van **55 jaar of ouder**. In 2014 was dit nog een percentage van 31%. In de WW ligt het aandeel 55-plussers veel hoger dan in de werkgelegenheid (14% in 2017).
- Circa **17%** van de nieuwe WW-uitkeringen voor ict'ers gaat naar **laagopgeleiden**. Dit is een hoog aandeel in vergelijking met hun aandeel in de werkgelegenheid (5% in 2017). Zij hebben geen formele ict-opleiding afgerond, maar uit de UWV-gegevens blijkt wel dat veel van deze WW'ers een mbo-cursus (certificaat) in de ict hebben behaald (veelal ict-beheer). Ook middelbaar opgeleide ict'ers zijn wat oververtegenwoordigd in de WW.

Kansen voor werkzoekenden

Hoogopgeleide ict'er heeft de beste baankansen

De kansen voor werkzoekenden in de ict zijn het beste voor hbo'ers en wo'ers. Op dit niveau zijn er de eerder genoemde **beroepen met moeilijk vervulbare vacatures**, die **zeer goede kansen** bieden aan werkzoekenden. Het gaat dan om verschillende soorten programmeurs, beheerders, dataspecialisten en securityspecialisten. In deze beroepen is er nauwelijks concurrentie onder werkzoekenden. Met de toenemende krapte in de ict, nemen de baankansen alsmaar toe. Om aan het werk te komen is het echter wel van belang dat het kennisniveau van de sollicitant up-to-date is.

Beroepen in de ict op hoger niveau die geen krappe arbeidsmarkt hebben, maar toch voldoende kansen bieden, zijn bijvoorbeeld: webmaster, functioneel beheerder, informatiemanager ict en adviseur ict.

Mbo-beroepen in ict: vooral kansen voor mbo-4

In de zoektocht van werkgevers om de tekorten te lijf te gaan, ontstaan er ook **steeds meer kansen voor mbo-opgeleiden** binnen de krapteberoepen op hbo/wo-niveau (zie de box op pagina 3). Een (korte) opleiding en begeleiding is dan vaak wel noodzakelijk.

Maar ook binnen de mbo-beroepen zelf nemen de kansen op werk in de ict wat toe. Zo nam het aantal ontstane ict-vacatures op het middelbare beroepsniveau tussen 2016 en 2017 toe met bijna 1.000 (+6%). Dit is ruim een derde van het totaal aantal ict-vacatures dat er dat jaar bijkwam. De grootste vraagstijging deed zich voor bij: servicedeskmedewerkers ict, programmeurs Java (middelbaar), webdevelopers (middelbaar) en netwerkbeheerders (middelbaar).

Duidelijk is wel dat er **verschillen** zijn tussen de **mbo-niveaus**. De kansen op mbo-4 zijn bijvoorbeeld beter dan die op mbo-2. Volgens sommige onderzoekers zijn de lagere mbo-beroepen in de ict gevoelig om zelf weg geautomatiseerd te worden. SBB typeert de toekomstige arbeidsmarktkansen voor afgestudeerde 'ict-beheerders' (mbo-4) als voldoende en die voor afstudeerders vanuit de opleiding 'medewerker ict' (mbo-2) als gering. Alleen de mbo-4 kwalificatie Gamedeveloper biedt matige baankansen. Deze opleiding is in populariteit toegenomen, terwijl het aantal beschikbare vacatures beperkt is.

Bron: Agconnect (27-2-'18). 'ICT-functies op mbo-niveau verdwijnen in hoog tempo'.

Kans op werk mbo-opleidingen ict*

Mbo-kwalificatie (niveau)	Kans op werk
Medewerker ict (niveau 2)	Gering
Medewerker beheer ict (niveau 3)	Voldoende
Ict-beheerder (niveau 4)	Voldoende
Netwerk- en mediabeheerder (4)	Voldoende
Applicatie- en mediaontwikkelaar (4)	Voldoende
Gamedeveloper (4)	Matig

Bron: SBB 2018

* Betreft de toekomstige kansen op een baan voor afgestudeerde mbo-studenten in het verlengde van de opleiding.

Niet elke werkzoekende ict'er vindt gemakkelijk een baan

Ondanks de tekorten zijn er nog steeds relatief veel werkzoekende ict'ers met een WW-uitkering.

- Vanuit de WW is het lastig voor ict'ers van **55 jaar of ouder** om werk te vinden: nog geen 3 op de 10 vindt binnen 12 maanden na ingang van de uitkering een baan. Ter vergelijking: onder ict'ers van 25 tot 35 is dit bijna 8 op de 10. Overigens zien we deze grote verschillen tussen de leeftijden ook bij veel andere beroepsrichtingen. (Bron: UWV)
- Ook **laagopgeleide ict'ers** komen vanuit de WW minder vaak binnen 12 maanden aan het werk dan middelbaar en hoger opgeleiden.
- Maar er is ook een grote groep van middelbaar en hoger opgeleide ict'ers die niet snel vanuit de WW werk vindt. Zoals gezegd tekent zich in de ict een duidelijke **kwalitatieve mismatch** af. De vereiste kennis in de ict is vaak heel specifiek en moet up-to-date zijn. Vaak zijn technische vaardigheden nodig om systemen van binnenuit te begrijpen. Daarnaast is er in toenemende mate ook behoefte aan mensen met inzicht in bedrijfsprocessen en communicatieve vaardigheden, die klantwensen kunnen vertalen naar ict. Van ict'ers wordt verwacht dat zij zich kunnen aanpassen aan de snel veranderende markt en dat ze hun kennisniveau continu – middels certificaten – op peil houden. Wellicht heeft een groep werkzoekenden **verouderde certificeringen/opleidingen of werkervaring**. Of speelt dat zij (of vanuit de perceptie van werkgevers) niet meer 'schoolbaar' zijn.

Scholingsprojecten, de mismatch te lijf

Werkgevers staan steeds vaker open voor scholingsprojecten voor werkzoekenden. Dit biedt kansen aan werklozen en zij-instromers. UWV zet zich samen met het bedrijfsleven in om WW-gerechtigden aan het werk te helpen in de ict.

Twee voorbeelden van omscholingsprojecten waar UWV bij betrokken is:

Project UWV en ITPH Academy

Vanuit het Sectorplan Haaglanden Ict werken UWV, ITPH Academy en uitzendorganisatie Tempo Team samen om hoger opgeleide werkzoekenden in de regio Den Haag om te scholen naar een baan als *developer*. In de praktijk ging het met name om **langdurig werkzoekenden van 45 jaar of ouder**.

Sommige werkzoekenden waren eerder werkzaam in de ict, anderen komen uit andere bedrijfstakken (zoals de commerciële hoek). Werkgevers zijn al gedurende het wervingsproces betrokken en kunnen dus al in een vroeg stadium kijken of de kandidaat past bij het bedrijf, en andersom. Medio 2017 zijn er 12 werkzoekenden gestart met de C#/.NET-opleiding, waarvan er 10 naar een baan zijn uitgestroomd.

Project UWV en BEE-ideas

Stichting BEE-ideas heeft samen met UWV, IT bedrijf Centric en verschillende gemeenten een omscholingstraject voor werkzoekenden ontwikkeld. Deelnemers bouwen gedurende een praktijk-leertraject van 6 maanden tijd veel relevante werkervaring op en zijn na het doorlopen inzetbaar als *software engineer frontend / backend, designer, software tester, scrummaster of productowner*. Tijdens het traject wordt er als team zelfstandig software ontwikkeld voor een eindklant met een duurzaam doel.

In de selectie van deelnemers wordt geen onderscheid gemaakt op het gebied van werkervaring of opleiding. Motivatie en flexibiliteit zijn het belangrijkste. In de praktijk gaat het vaak om **ict'ers met verouderde of beperkte ontwikkel ervaring** (bijvoorbeeld ontwikkelaars, beheerders, ict-managers/ consultants), zij-instromers en/of schoolverlaters. Deelnemers komen uit de WW, WIA, Wajong, bijstand of hebben geen uitkering. Trajecten worden doorlopen met behoud van uitkering en vrijstelling van sollicitatieplicht. Er wordt technische en persoonlijke begeleiding geboden zodat deelnemers in staat zijn in een software productieomgeving mee te draaien. Sinds 2017 zijn er al 20 mensen begeleid naar werk. Vooral nog gaat het vooral om trajecten in Noord-Brabant en de Randstad.

Colofon

Uitgave: UWV Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies

Inlichtingen: freek.kalkhoven@uwv.nl

Auteur: Freek Kalkhoven